

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษานั้นว่า เป็นสื่ออย่างหนึ่งในกระบวนการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาทั้งหลายที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนั้น ก็ยังถูกละเลยและไม่ได้รับการยอมรับและการนำไปใช้อย่างจริงจัง ในการศึกษาที่จะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษามาใช้หรือก่อให้เกิดการใช้อย่างจริงจัง จำเป็นที่จะต้องมีการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ มีอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงานผู้บริหารของสถาบันควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมโดยมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อหรือนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาเป็นเสมือนตัวกลางในการดำเนินการแพร่กระจาย ดังนั้น การศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ใช้หรือครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาหรือนักเทคโนโลยีการศึกษาในบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา จึงเป็นแนวทางในการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษามาใช้โดยมีนักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นตัวกลางในการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

การดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านเสตทศศึกษา นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา และการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาและสร้างแบบสอบถามขึ้น 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยศึกษาถึงกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา 6 บทบาทของ โรนัลด์ ฮาฟล็อก (Ronald Havelock, 1971) คือ การแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การให้รายละเอียดเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การสาธิตการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในชีวิตประจำวัน และการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ หลังจากการยอมรับของกลุ่มครูผู้สอนหรือผู้ใช้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาเป็นคำถามปลายเปิด

2. กลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูเสตทศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 400 คน จาก 20 โรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนที่ส่งออกไปทั้งหมด และเมื่อตรวจสอบแล้วเป็นแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิจัยได้ 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79 ของทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) คำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปรวบรวมประเด็นความคิดเห็น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพของผู้บริหาร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 50 ปี ขึ้นไป วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท ประสบการณ์การบริหารงานส่วนใหญ่ 10-15 ปี ผู้ตอบส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ ปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่สอน ส่วนใหญ่มีความรู้ทางด้านสื่อการสอน และเคยศึกษาหรืออบรมในเรื่องสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีการศึกษา นอกจากนี้ส่วนมากเคยจัดกิจกรรมการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน

1.2 สถานภาพของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 36-40 ปี คุุวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี และมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 2 มีประสบการณ์ในการสอน 16-20 ปี และปฏิบัติหน้าที่ในการสอน ส่วนมากสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี

ความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารหรือตำราต่าง ๆ และขอคำแนะนำจากผู้รู้ ส่วนใหญ่สนใจใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ และสนใจเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอน ส่วนสาเหตุที่ไม่สนใจในการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ได้แก่ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีเวลา ไม่สะดวกในการใช้ และขาดทักษะการใช้

1.3 สถานภาพของครูโสตทัศนศึกษา พบว่า ครูโสตทัศนศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 36-40 ปี คุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 1 มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานสอนและให้บริการ สอนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย และส่วนใหญ่ศึกษาความรู้ทางด้านสื่อการสอนโดยศึกษาเป็นวิชาเอก-โทในสถาบันการศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

2.1 ความเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวมทั้ง 6 บทบาท คือ การแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การให้รายละเอียดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและการใช้ การสาธิตการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา และการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ หลังจากการยอมรับของกลุ่มครูผู้ใช้

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา เห็นว่า บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา เป็นบทบาทที่มีความสำคัญในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) ทุกบทบาท โดยผู้บริหารเห็นความสำคัญของบทบาทในการฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทอื่น ($X = 3.39$) ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของบทบาทในการสาธิตวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยี-

การศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบรรพชาอื่น ($\bar{X} = 3.12$) และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของบรรพชาในการให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เป็นบรรพชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบรรพชาอื่น ($\bar{X} = 3.36$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับบรรพชาของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ตามกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา 6 บรรพชาย่อย คือ

2.2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับบรรพชาในการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยภาพรวมและจากกิจกรรมย่อยในแต่ละบรรพชา

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของบรรพชาในการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยภาพรวมเป็นบรรพชาที่มีความสำคัญในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

ผลการวิเคราะห์แต่ละกิจกรรม พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนเห็นความสำคัญของกิจกรรมในบรรพชาการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา 8 กิจกรรมย่อยในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเห็นความสำคัญของการจัดทำรายชื่อบริษัทและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในโรงเรียน เพื่อให้ครูอาจารย์ได้ค้นคว้าและยืมมาใช้ได้ เป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.46$ และ 3.36) ส่วนครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมย่อยในการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในระดับปานกลางเป็นส่วนมาก ยกเว้นกิจกรรมในการจัดทำรายชื่อบริษัทและอุปกรณ์ที่มีในโรงเรียน เพื่อให้ครูอาจารย์ได้ค้นคว้าและยืมมาใช้ มีความสำคัญในระดับมาก และกิจกรรมชักชวนให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ที่มีอยู่โดยใช้วิทยุกระจายเสียงภายในโรงเรียนกระจายข่าวในช่วงเวลาพักมีความสำคัญในระดับน้อย

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม
ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับ
บทบาทในการให้รายละเอียดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและการใช้ของนักเทคโนโลยีการ
ศึกษา โดยสรุปและตามกิจกรรมย่อยในแต่ละบทบาท

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา
เห็นความสำคัญของบทบาทในการให้รายละเอียดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและการใช้
โดยสรุปเป็นบทบาทที่มีความสำคัญในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$)

ผลการวิเคราะห์แต่ละกิจกรรม พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนเห็นความ
สำคัญของแต่ละกิจกรรมในบทบาทการให้รายละเอียดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและการ
ใช้มีความสำคัญในระดับปานกลางทุกข้อ โดยผู้บริหารให้ความสำคัญต่อกิจกรรมในการจัดทำคู่มือ
แนะนำการใช้และการผลิตสื่อการสอนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน สำหรับครูอาจารย์ได้ค้นคว้าและ
ขอยืมมาใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนครูผู้สอนเห็นความสำคัญของกิจกรรม
ในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูอาจารย์ในการผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เอง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า
กิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.25$) สำหรับครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมย่อยเกี่ยวกับบทบาท
ในการให้รายละเอียดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและการใช้ส่วนมากในระดับปานกลาง
แต่เห็นความสำคัญของกิจกรรมในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูอาจารย์ในการผลิตสื่อการสอน
ขึ้นใช้เอง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม
ไม่แตกต่างกัน

2.2.3 ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทนักเทคโนโลยีในการจัดการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยภาพรวมและจาก กิจกรรมย่อย

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็น ความสำคัญของบทบาทนักเทคโนโลยีการศึกษาในการจัดการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยภาพรวมเป็นบทบาทที่มีความสำคัญในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$)

ผลการวิเคราะห์แต่ละกิจกรรม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสต- ทัศนศึกษา เห็นความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในระดับปานกลางทั้งหมด โดยผู้บริหารเห็นความ สำคัญของกิจกรรมการผลิตสไลด์เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์การสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นตัวอย่าง และ ผลิตรายการสอนแบบต่าง ๆ ให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนดูเป็นตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.32$) ส่วนครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา เห็นว่ากิจกรรมการผลิตสไลด์เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ การสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.20$ และ $\bar{X} = 3.40$ ตามลำดับ)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

2.2.4 ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา เกี่ยวกับ บทบาทนักเทคโนโลยีการศึกษาในการฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา โดย ภาพรวมและตามกิจกรรมย่อย

ผลวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสต- ทัศนศึกษาในการฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาเป็นบทบาทที่มีความสำคัญใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$)

ผลการวิเคราะห์แต่ละกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นกิจกรรมในการจัดให้ครูอาจารย์ได้มีโอกาสฝึกใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ก่อนนำไปใช้จริงมีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) ส่วนครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในระดับปานกลางทุกข้อ โดยครูผู้สอนให้ความสำคัญของกิจกรรมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เอง โดยมีเจ้าหน้าที่หรือครูโสตทัศนศึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำการผลิต และกิจกรรมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ร่วมกันผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองในกลุ่มวิชาเดียวกัน เป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.17$) สำหรับครูโสตทัศนศึกษา เห็นความสำคัญของกิจกรรมการสนับสนุนให้ครูอาจารย์ร่วมกันผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองในกลุ่มวิชาเดียวกัน เป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.46$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน

2.2.5 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในการให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยภาพรวมและกิจกรรมย่อยในแต่ละบทบาท

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของบทบาทในการให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยภาพรวม เป็นบทบาทที่มีความสำคัญในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$)

ผลการวิเคราะห์แต่ละกิจกรรม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้บริหารและครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญในกิจกรรมการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอนโดยจัดระเบียบวิธีการให้บริการสื่อการสอนแก่ครูอาจารย์ในโรงเรียน และกิจกรรมร่วมมือกับครูอาจารย์ในการผลิตสื่อการสอนในวิชาต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนเห็นความสำคัญของกิจกรรมการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอนโดยจัดระเบียบวิธีการให้บริการสื่อการสอนแก่ครูอาจารย์ในโรงเรียนในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.40$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม
ไม่แตกต่างกัน

2.2.6 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับ
บทบาทนักเทคโนโลยีการศึกษาในการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ หลังการยอมรับการใช้ของกลุ่มครู
อาจารย์ผู้ใช้โดยภาพรวมและกิจกรรมย่อย

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็น
ความสำคัญของบทบาทในการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ หลังการยอมรับการใช้ของกลุ่มครูอาจารย์ผู้
ใช้โดยภาพรวม เป็นบทบาทที่มีความสำคัญในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$)

ผลการวิเคราะห์แต่ละกิจกรรมพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสต-
ทัศนศึกษา เห็นความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) ทุกข้อ โดยผู้บริหาร
เห็นความสำคัญของกิจกรรมการสำรวจความต้องการใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์ในโรงเรียนโดย
ใช้การพูดคุยกับครูอาจารย์ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนครูผู้สอน
เห็นความ สำคัญของกิจกรรมการจัดทำโครงการการจัดและดำเนินงานทางด้านโสตทัศนศึกษาหรือ
เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.11$) และสำหรับครูโสต-
ทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมการสำรวจปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์ในโรงเรียน
อย่างสม่ำเสมอโดยใช้การสังเกตการใช้ของครูอาจารย์ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น
($\bar{X} = 3.40$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม
ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยี
การศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา 6 ขั้นตอน คือ การให้คำแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การให้รายละเอียดคนนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา และการใช้การสาธิตการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา และการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ หลังจากการยอมรับการใช้ของครูอาจารย์

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา หรือนักเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน เห็นว่าบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ตามกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ทั้ง 6 บทบาทดังกล่าว เป็นบทบาทที่มีความสำคัญในระดับปานกลางทุกข้อ ในแต่ละบทบาทผู้บริหารเห็นว่า บทบาทในการฝึกอบรมการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษามีความสำคัญในแง่ที่เฉลี่ยสูงกว่าบทบาทอื่น เนื่องจากผู้บริหารอาจเห็นว่าการที่ครูได้รับการฝึกอบรมบ่อย ๆ จะมีเจตคติที่ชอบ เพราะมีความคุ้นเคยต่อนวัตกรรม มีความสามารถในการใช้ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520) และมั่นใจว่าครูอาจารย์สามารถใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษานั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ สาลี ทองอิ้ว (2526) และ เฟอร์กูสัน (Ferquson, 1977) ส่วนครูผู้สอนเห็นความสำคัญของบทบาทในการสาธิตการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษามีความสำคัญในแง่ที่เฉลี่ยสูงกว่าบทบาทอื่น ซึ่งอาจจะเนื่องจากครูผู้สอนมีภาระงานที่มากมายในการเรียนการสอน และกิจกรรมส่วนตัว การที่จะเข้าอบรมหรือดำเนินการในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา จึงเป็นเรื่องที่จะใช้เวลามาก ๆ จึงไม่เหมาะสม อีกทั้งครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังเห็นความสำคัญของการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในระดับปานกลาง ความสนใจหรือการที่จะให้เวลากับสื่อหรือนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา จึงให้ระยะเวลาเพียงสั้น ๆ ที่พอจะทราบว่าใช้เพื่ออะไร ใช้อย่างไรเท่านั้น ในการที่จะใช้ให้เกิดความชำนาญจริงนั้น คงนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้เลย เนื่องจากมีประสบการณ์การสอนมานานทำให้การดำเนินการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ

เรียนรู้จากประสบการณ์เดิมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วฐู ชุกิตติกุล (2524) เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2519) และโรเจอร์และคณะ (Regers and Others, n.d.) เกี่ยวกับเหตุผลเกี่ยวกับความจำเป็นในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับครูโสตทัศนศึกษา เห็นความสำคัญของการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา เป็นบทบาทที่มีความสำคัญโดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทอื่นนั้นอาจมีเหตุผล เนื่องมาจากหน้าที่โดยตรงของครูโสตทัศนศึกษา คือ การให้บริการสื่อการสอน การให้คำแนะนำการใช้สื่อการสอน สำหรับครูอาจารย์ผู้สอน เป็นงานหลักที่ปฏิบัติกันเป็นประจำ ดังนั้น ครูอาจารย์ผู้สอนจึงให้ความสำคัญของการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาสูงกว่าบทบาทอื่น ๆ ดังผลการวิจัยของ สุวรรณ ไซคิสถานต์ (2523)

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาตามบทบาทย่อย 6 บทบาท มีดังนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของบทบาทในการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในระดับปานกลาง และพบว่า ครูผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมการจัดทำรายชื่อสื่อการสอนประเภทวัสดุอุปกรณ์ที่มีในโรงเรียน เพื่อให้ครูอาจารย์ได้ค้นคว้า และขอยืมมาใช้มีความสำคัญมากกว่ากิจกรรมอื่นในบทบาทนี้ ซึ่งในขั้นตอนของผู้รับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในขั้นตอนแรก คือ ขั้นตอนการรับรู้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในโดยการให้ผู้รับได้ค้นคว้าจากเอกสารรายชื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีในโรงเรียนจึงเป็นวิธีที่น่าจะสะดวกในการค้นคว้าสำหรับครูอาจารย์ในโรงเรียน ดังนั้น รายละเอียดเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการ

ศึกษาจึงจะต้องสั้น ๆ ง่ายต่อความเข้าใจ ให้ความรู้สึกทางบวกและควรจะมีแนวโน้มจะเกิดประ-
 โยชน์ต่อบุคคลผู้ใช้ (ลำลี ทองธวิ, 2526) ดังนั้น การจัดทำรายชื้อสื่อการสอนประเภทวัสดุอุปกรณ์
 ที่มีในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งที่ควรจะได้มีการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าและนำสื่อใน
 เบื้องต้นได้ดี

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการให้รายละเอียดเกี่ยวกับนวัตกรรมทาง เทคโนโลยีการศึกษาและการใช้

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญ
 ของบทบาทดังกล่าวในระดับปานกลาง และพบว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของกิจกรรมในการจัด
 ทำคู่มือแนะนำการใช้และการผลิตสื่อการสอนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนสำหรับครูอาจารย์ในโรง-
 เรียนมีเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ในบทบาทนี้ ส่วนครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษาเห็นความ
 สำคัญของกิจกรรมในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูอาจารย์ในการผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองใน
 เกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ในบทบาทนี้ โดยผู้บริหารอาจเห็นความสำคัญในการค้นคว้าจาก
 เอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีการศึกษาว่ามีความสำคัญ เมื่อครูผู้สอนเกิด
 ความสนใจหารายละเอียดวิธีการใช้เพิ่มเติม จะสามารถค้นคว้าได้จากคู่มือแนะนำการใช้ได้ แต่
 สำหรับครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษา อาจเห็นความสำคัญจากตัวบุคคลมากกว่า ซึ่งจากการศึกษา
 ถึงสื่อที่ใช้ในการแพร่กระจายได้กล่าวไว้ว่า สื่อที่ช่วยให้เกิดความสนใจในนวัตกรรมทางเทคโนโลยี
 การศึกษา ก็คือสื่อสารมวลชน ซึ่งหมายถึง สื่อที่เข้าถึงบุคคลได้มากและเร็ว ได้แก่ คู่มือ เอกสาร
 ต่าง ๆ ส่วนสื่อบุคคลสามารถสร้างความรู้และทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาได้ดี
 (เสถียร เขยประทับ, 2524)

2.3 บทบาทของนักเทคโนโลยีในการจัดการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยี การศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา เห็นความสำคัญ
ของบทบาทดังกล่าวในระดับปานกลาง และพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็น
ความสำคัญของกิจกรรมการผลิตสไลด์เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์การสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นตัวอย่าง
เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมีเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่นในบทบาทนี้ เนื่องจากการใช้สไลด์ในการ
ประกอบการเรียนการสอนมีความคงทนในการจำ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (มนตรี แยมกลีกร,
2526) และสามารถใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนที่ให้ผลดี ซึ่งในการสาธิตโดยการผลิตเป็นตัวอย่าง
สามารถทำได้ง่าย นอกจากนี้ผู้บริหารยังเห็นความสำคัญของการผลิตชุดการสอนแบบต่าง ๆ ให้ครู
อาจารย์ดูเป็นตัวอย่าง มีความสำคัญเช่นเดียวกับการผลิตสไลด์เป็นอุปกรณ์การสอนในวิชาใดวิชา
หนึ่งเป็นตัวอย่าง ซึ่งชุดการสอนเป็นการสร้างสื่อประกอบในโปรแกรมการสอนที่จะช่วยลดภาระผู้
สอนไม่ต้องเสียเวลาเตรียมการสอนหรือทำสื่อการสอนใหม่ (นิพนธ์ ศุขปรีดี, 2519)

2.4 บทบาทในการฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญ
ของบทบาทในการฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในระดับปานกลาง และ
พบว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของกิจกรรมการจัดให้ครูอาจารย์ได้มีโอกาสฝึกใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ
ก่อนนำไปใช้จริงในเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ในบทบาทนี้ เพื่อให้ครูผู้สอนให้ทราบถึงประโยชน์
และข้อจำกัดของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือสื่อการสอนใหม่ ๆ นั้นด้วยตนเองอย่างแท้
จริงก่อนนำไปใช้ ซึ่งจะทำได้สามารถตัดสินใจการใช้ได้ด้วยตนเอง (ลำลี ทองอิ้ว, 2526) ส่วน
ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของกิจกรรมการสนับสนุนให้ผลิตสื่อขึ้นใช้เองโดยครูโสตทัศนศึกษาให้คำ
แนะนำและกิจกรรมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ร่วมกันผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองในกลุ่มวิชาเดียวกัน

เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่นในบทบาทนี้ เช่นเดียวกับครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ร่วมกันผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองในกลุ่มวิชาเดียวกัน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่นในบทบาทนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพอร์ดี (Purdy, 1976) ซึ่งพบว่า ครูมีแนวโน้มที่จะทดลองใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้เป็นกลุ่มมากกว่าจะใช้เป็นรายบุคคลสามารถแก้ปัญหาและให้บริการช่วยกันได้

2.5 บทบาทในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในชีวิตประจำวัน

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของบทบาทในด้านนี้ในระดับปานกลาง และพบว่า ทั้งสามกลุ่มเห็นความสำคัญของกิจกรรมอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอนโดยจัดระเบียบวิธีการยืมหรือให้บริการสื่อการสอนแก่ครูอาจารย์ในโรงเรียน มีความสำคัญในเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ในบทบาทนี้ ในขั้นตอนของบทบาทนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เยี่ยมชมการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาแล้ว ซึ่งตัวกลางการแพร่กระจายไม่ควรด่วนวางมือจากความรับผิดชอบในทันที ควรให้ความช่วยเหลือในการให้ความสะดวก ขจัดอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงาน (สำลี ทองธิว, 2526) การจัดระเบียบการจัดระเบียบวิธีการยืมหรือให้บริการสื่อการสอนแก่ครูอาจารย์ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น ซึ่งกิจกรรมนี้สอดคล้องกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2526 ; สุวิมล วัชรากัย, 2524)

2.6 บทบาทในการเสริมแรงเป็นระยะหลังยอมรับการใช้ของกลุ่มอาจารย์ผู้ใช้

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญในระดับปานกลาง และพบว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญของกิจกรรมสำรวจความต้องการ การใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์ในโรงเรียนโดยใช้การพูดคุยกับครูอาจารย์ในโรงเรียน มีความสำคัญในเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ส่วนครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดทำโครงการ การจัด และดำเนินงานทางด้านโสตทัศนศึกษาหรือเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญมีเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ และครูโสตทัศนศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมการสำรวจปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอโดยใช้การสังเกตการใช้ของครูอาจารย์ในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญมีเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ซึ่งจะเห็นว่าทั้งสามกลุ่มให้ความสำคัญของวิธีการที่สำคัญแตกต่างกัน ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องการได้พบปะพูดคุย สัมภาษณ์ผู้ใช้นับในด้านความต้องการ ส่วนครูผู้สอนให้ความสำคัญของการจัดโครงการดำเนินงานในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนครูโสตทัศนศึกษาให้ความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากการใช้ โดยการสังเกตปัญหาจากการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา หรือการนำใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งแตกต่างตามเจตคติและความมั่นใจในความสามารถในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครู (วฐู ชุกิตติกุล, 2524) และปัจจัยที่ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาให้ได้ผลก็จำเป็นจะต้องมีการติดตามผล (Arbuckle, 1977)

3. จากความคิดเห็นอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ

การแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาทั้งสิ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2520) ได้อภิปรายและวิเคราะห์ให้เห็นว่า การที่ครูได้เข้ารับการอบรมบ่อย ๆ จะมีเจตคติที่ดีต่อนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในทางที่ชอบ เพราะมีความคุ้นเคย

และมีความสามารถในการใช้ด้วย สอดคล้องกับอาร์บัคเคิล (Arbuckle, 1977) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาให้ได้ผลคือผู้ใช้ต้องเข้าใจนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษานั้นเป็นอย่างดี มีการฝึกอบรมและติดตามผลการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เพอร์ดี (Purdy, 1973) ที่ว่าครูมีแนวโน้มที่จะทดลองใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้เป็นกลุ่มมากกว่าจะใช้เป็นรายบุคคล เพราะการรวมกลุ่มสามารถควบคุมและป้องกันการแทรกแซงจากกลุ่มภายนอก และสามารถดำเนินการได้รวดเร็วขึ้น

ครูผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา ได้กล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษานักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายทำได้ลำบากนั้น เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับเอื้อจิตต์ ลือบุระ, 2519) และอาร์บัคเคิล (Arbuckle, 1977) พบว่าการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือหน่วยเหนือของสถาบันจะต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษานั้น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โรเจอร์และชูเมคเกอร์ (Roger and Shoemaker, 1971) พบว่าบุคคลจะยอมรับการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจยอมรับของผู้มีอำนาจสูงกว่า ถ้าใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาใดได้รับการสนับสนุนหรือเผยแพร่มาจากหน่วยเหนือจะได้รับการยอมรับตาม และสอดคล้องกับ ภารดี ศิริบุรี (2525) พบว่า การที่ครูไม่นำเอานวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาใช้เท่าที่ควรเพราะขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารหรือขาดนโยบาย

นอกจากนี้ยังพบว่า การขาดงบประมาณสนับสนุน การขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ลำลี ทองธิว (2526) กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นตัวจำกัดการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา คือสถานภาพทางการเงินของสังคมนั้น ถ้าสภาพฝืดเคืองก็จะขาดการยอมรับนวัตกรรม

ทางเทคโนโลยีการศึกษานั้น สอดคล้องกับบุรินทร์ บุรินทร์ (2528) พบว่า การขาดแหล่งข้อมูล ค้นคว้า นำเข้าจาวีธีการใช้ ขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมทาง เทคโนโลยีการศึกษานั้น

ในเรื่องของคุณลักษณะของตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการ ศึกษาจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษา เห็นว่า ตัวกลางการแพร่ กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาคควรมีมนุษย์สัมพันธ์ มีความเข้าใจในงานและความรู้ รอบด้านดี ตลอดจนมีความรักในงาน สามารถอุทิศตัวให้กับงานได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณชาติสุกานต์ (2523) และสุวิมล วัชรากัย (2524)

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษานฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการ ศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชาติ บุณชู, (2524) และภารดี ศิริบุรี, (2525) พบว่า ครูที่มีความแตกต่างในด้านเพศ วุฒิต่าง การศึกษาประสบการณ์ วิชาชีพ มีความเห็นในด้านเจตคติที่มีต่อนวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษานไม่ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษานฐานะตัวกลางการแพร่ กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

1.1 ควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ในการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยี การศึกษาไปยังกลุ่มโรงเรียน

1.2 ครูโสตทัศนศึกษาควรได้รับการสนับสนุนให้สามารถแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่

1.3 ครูโสตทัศนศึกษาควรมีทีมงานในการจัดการทางด้านสื่อการสอนในโรงเรียน และกำหนดบทบาทที่ชัดเจน

1.4 ผู้บริหารและครูผู้สอนควรรีความสำคัญในการใช้สื่อการสอน

1.5 ครูโสตทัศนศึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเข้าใจและรักในงานอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ

2.2 ควรจะได้มีการวิจัยถึงรูปแบบของการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาระดับต่าง ๆ

2.3 ควรจะมีการวิจัยถึงความเหมาะสมของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาแต่ ละชนิดกับสภาพของท้องถิ่น

2.4 ควรจะมีการวิจัยถึงความพร้อมของนักเทคโนโลยีการศึกษาในการแพร่กระจาย นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย